

СТАНОВИЩЕ

бул. „Янко Сакъзов“ № 26

от **проф. д-р Христо Борисов Тасков** дм, д.м.н , **Национален център по заразни и паразитни болести, 1504 София , бул. Янко Сакъзов №26**

по конкурс за академичната длъжност “Професор” за нуждите на Отдел «Имунология и Алергология» на НЦЗПБ обявен в Държавен вестник брой 21 от 01. 03. 2013 год.в област Висше образование, 7. „Здравеопазване и спорт“, по професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност “Имунология”

За участие в конкурса документи е подал един кандидат – Доц. д-р Мария Християнова Николова. Тя е родена през 1963 г. Висше образование по медицина завършва в ВМИ-София през 1987 г. с отличен успех. Научната си кариера тя започва през 1990 г. като редовен докторант в отдел по Алергология и имунология при НЦЗПБ. Тук тя през 1994 г. придобива образователна и научната степен «Доктор» и през следващите години показва възходящо кариерно развитие на учен и преподавател. От 1995 г. е избрана за научен сътрудник в Централна лаборатория по имунология на НЦЗПБ, а от 2002 г., е доцент в същата лаборатория. От м. януари 2012 г. е Завеждащ отдел „Имунология и алергология” и Националната референтна лаборатория по имунология в НЦЗПБ. През януари 2013 г. защитава успешно докторат за придобиване на научната степен „Доктор на Науките” по научната специалност „Имунология”. За кариерното развитие на Доц. Николова съществено допринася работата в периода 1998- 2012 й като изследовател и гост преподавател в научни и учебни институции в Англия и Франция . Общо над 4 години тя работи и преподава във Френския Национален институт за здравеопазване и медицински изследвания (INSERM) и Медицинския факултет на Университет Париж 12, Кретей, Франция. Като признание за научните постижения на доц. Николова са редицата национални и международни награди , по важните от които са „Грант на френското министерство на образованието за 1-годишна специализация през 1997 г.”; „Персонална награда от френската Асоциация за научни изследвания върху раковите заболявания”; Финансиране на двумесечн престой като гост-преподавател от Медицинския факултет на университет Пари-Ест-Кретей, Франция. Доц. Николова владее отлично английски, френски и руски езици. Тя е член е на редица български и международни научни и професионални организации.

Представеният ми комплект материали по конкурса на хартиен и електронен носител е в съответствие с Процедурата за присъждане на академичната длъжност "Професор" съгласно Правилника за приложение на ЗРАСРБ на НЦЗПБ. Специално искам да отбележа подробния и прегледен начин на представената документация по конкурса, което много улеснява нейната оценка.

За участие в конкурса **Доц. Николова** е представила отпечатани научни публикации. Всички научни трудове са по профила на конкурса - научна специалност "Имунология". От тях 48 са публикувани след процедурата за придобиване на научното звание «Доцент». Научните публикации включват: 2 дисертационни труда; 84 научни отпечатани научни публикации. От тях 42 публикации са отпечатани в международни научни списания и 34 статии са в български научни списания. Доц. д-р Николова е представила 8 глави в учебници и сборници (6 международни и 2 български). Към публикациите са представени 96 резюмета от участия в международни (51) и национални (45) научни конгреси и симпозиуми. По-голяма част от международните участия са публикувани като резюмета от конгресите в авторитетни международни списания.

Импакт факторът на всички представени публикации е 113.80. Извън двата дисертационни труда и след конкурса след получаването на научното звание „Доцент“ Доц. д-р Николова има 36 научни публикации с общ импакт фактор 105,99, което показва големия обем и високото качеството на нейната научна активност през последните години. Това се потвърждава от впечатляващия брой цитирания на научните трудове, които приемам напълно. Справката показва, че 30 от нейните публикации са цитирани общо 236 пъти от чужди автори в авторитетни научни списания. В българска научна литература са открити са 32 цитирания на 17 от публикациите. Следва да се подчертае, че след двете дисертации и предхождащата хабилитация доц. д-р Николова е посочила 123 цитирания.

Представените наукометрични данни са ясен и обективен показател за високото ниво на научните постижения доц. д-р Николова. Те я очертават като авторитетен учен със значителни научни приноси, признати от международната научна общност. Научните приноси могат да бъдат групирани в следните области на теоретичната и клиничната имунология:

1. Идентифицирани са 7 нови епитопа на човешките В лимфоцити, миелоидни клетки, Т лимфоцити, NK клетки и малигнени туморни клетки: 1D8; 3B1;

G10.3; SC5; SC3; 7H5; CD160;. а тяхната уникалност е потвърдена на международни срещи по левкоцитно типизиране (V-1993, VI -1997, VII -2000). Направени са подробни проучвания за тяхната експресия и функционална характеристика, които са солидна база за последващите проучвания на хомеостазата и регулаторните механизми на имунната система в норма и патология.

2. Поредица от изследвания са посветени на изучаване на механизмите на протективния имунитет при хронични инфекции (HIV, HCV, CMV, и туберкулоза). Преносен характер има разкриването характерен фенотипен и функционален дисбаланс на субпопулационно ниво при тези инфекции (ефектор-паметови CD4 лимфоцити, централно-паметовите субпопулации, цитотоксични CD8 лимфоцити който се свързва с неефективен имуен отговор в условия на хронично антигенно дразнене. Това дава не само обяснение на имунопатогенезата на тези заболявания, но разкрива възможности за мониторинг на възстановяването на хомеостазата на имунния отговор и евентуални пътища за нейното повлияване.
- 3.. Формулиран е принципът за дискретни ефекти на регулаторните (CD25hi FoxP3+CD4) Т клетки с инхибираща функция върху CD8 Т-лимфоцитните субпопулации. Treg инхибират преимуществено апоптозата на паметовите клетки и пролиферацията и диференциацията на ефекторни клетки и по този начин поддържат баланса паметови/ефекторни функции в условия на екстремна активация.
4. По отношение на терапевтичното модулиране на имунния отговор заслужава да се отбележат разкриване на клетъчните механизми и цитокиновия профил при прилагането на оригиналните български имуностимулатори като Dentavax, Respivax, IVIG, Calgevax, българския прополис, химерни антители препарати.
- 5.От множеството научно-приложни приноси на доц. Николова заслужава да се открият въвеждането и утвърждаване на многопараметърната флоуцитометрия в диагностичната практика; методи за флоуцитометрична оценка на антиген-специфичен Т клетъчен отговор при HIV, EBV, CMV, HBV и MTB, NK цитотоксична активност и др. Установяването на Експресията на CD160 при CD8+ лимфоцити като благоприятен прогностичен фактор за ефекта на cART при хронична HIV инфекция; Предложеният диагностичен алгоритъм за

оценка на пациенти с имунно възпаление на базата на 39 фенотипни и функционални параметри; както и Изработването на референтни граници на използваните параметри в диагностичния алгоритъм параметри при здрави лица в българска популация, което създава възможност за директното им приложение в лабораторната практика.

Доц. Николова има и активно участие и ръководство на 10 научни проекти с национално и международно финансиране - 8 финансирани от Фонд НИ на МО и 2 българо-френски проекта по програма Рила. На четири от проектите (два от които френско-български) доцент Мария Николова е ръководител.

Освен като изявен учен, доц. Николова се представя и като отличен преподавател. Според представената справка, нейната учебната натовареност (СДО и индивидуално обучение) през последните 5 години прогресивно нараства - от 136 часа през 2008 г на 321 часа през 2012 г, средно около 200 часа. Тя е била научен ръководител на двама дипломанти от Биологическия факултет на СУ „Климент Охридски“ и на 4 докторанта. Трима от тях са защитили успешно. Освен в НЦЗПБ тя се изявява като гост-преподавател на студенти по магистърска програма в Медицински факултет Кретей, Франция в Университета Пари Ест Кретей Вал де Мар- UPEC. По време на 2-годишната и работата си в INSERM тя е била научен консултант на докторанти.

Националният и международен авторитет на Мария Николова намира отражение в членството в редица научни и професионални организации: Европейско клинично дружество по СПИН, Европейска мрежа по флоуцитометрия, Балканска и Европейска федерация на имунологичните дружества (EFIS), българската асоциация по клинична имунология. От 2009 г. Доц. Николова е секретар на секция Имунология към СУБ

В заключение искам да изтъкна, че познавам лично доцент д-р Мария Християнова Николова от постъпването в НЦЗПБ до този момент. Свидетел съм на нейното възходящо развитие като изявен учен и преподавател. Научните и приноси са безспорни и международно признати. Те ѝ отреждат водещо място в областта на теоретичната и клиничната имунология в България. Наукометричните и показатели и показателите за учебна дейност надхвърлят значително изискванията на ЗРАСРБ, правилника за неговото приложение и специфичните изисквания на НЦЗПБ за заемане на академичната длъжност “Професор”. Предвид гореизложеното с пълна убеденост и голяма лична удовлетвореност да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да гласуват положително за заемане на академичната длъжност “Професор” д-р

Мария Християнова Николова в професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност “Имунология” за нуждите на отдел «Имунология и Алергология» на НЦЗПБ.

София, 15.07.2013

Изготвил становището:

Проф. Д-р Христо Тасков, д.м.н

